

Amikor Budapest román kézre került

2019 augusztus 03. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

A bukaresti diadalíven ma is ott virít a fővárosunk neve...

Vasárnap lesz száz esztendeje annak, hogy 1919. augusztus 4-én a román királyi haderő elfoglalta Budapestet. A következő százket nap során a megszállók módszeresen kifosztották a magyar fővárost; a román katonai ellenőrzés egyben az első világháború elvesztését is szimbolizálta.

1919 nyarára, kevesebb mint egy év alatt, három rendszerváltoztatást élt át az ország. Történelmünk első totális diktatúrájának, a Tanácsköztársaságnak az összeomlása után a magyar közvélemény apatikusan fogadta Budapest elfoglalásának hírért. Számunkra, akik már a trianoni Magyarország tudatában szocializálódtunk, nehéz elképzelni, hogy mekkora világ omlott össze az akkori magyarokban, hiszen akkor még nem volt érvényes a hírhedt Kovács László-i maxima: „Nekünk is meg kellett tanulni akkorának lenni, amekkorák vagyunk, s hogy ez kicsi vagy közepes, ebből a szempontból mellékes.”

1918 őszén részint az antant által diktált fegyverszünetek, részint a Károlyi-rendszer pacifizmusa miatt nem sikerült útképes magyar nemzeti haderőt szervezni. Románia katasztrofális 1916. évi vereségei után az antant segítségével újrászervezhette haderejét, így viszonylag intakt és jól felszerelt csapatokkal kezdte meg Erdély megszállását 1918 novemberében.

A román propagandában a „nemzeti egységért folytatott háború” 1919 áprilisában már a tiszántúli, színmagyar lakosságú területeken folyt. Az ellenség április végére elérte Nagy-Románia tervezett nyugati határát, vagyis a Tisza folyó vonalát. Már ekkor lehetőségük lett volna bevonulni Budapestre, ez azonban reálpolitikai megfontolások mentén nem történt meg, mivel a párizsi békekonferencia is kérte, hogy ne keljenek át a Tiszán.

A proletárdiktatúra májusi sikeres hadseregszervezése, majd felvidéki sikerei után a Vörös Hadsereg július közepén indított tiszai offenzívája hamar összeomlott, ezt követően katonai szempontból szinte megszünt az ellenállás a románokkal szemben. Ekkor a bolsevizmus elleni harc ürügyén Bukarest megkezdte a Duna–Tisza közének megszállását, valamint csapatai a magyar főváros felé vonultak. A marxista történetírás honosította meg azt a gondolatot, hogy a proletárdiktatúra 133 napja érdemben már nem járult hozzá a trianoni döntés súlyos igazságtalanságához.

Ezzel szemben az 1919. évi román megszállás indokául mindvégig az szolgált, hogy Bukarest „az európai civilizáció védelmezőjeként” lépett fel. Ebben a nyugati antanthatalmak passzív támogatását élvezték: hasonlóan az 1916 augusztusában aláírt bukaresti szerződéshez, amikor a román hadba lépésért cserébe megközelítően 110 000 négyzetkilométernyi területet ígértek oda Magyarországból, három évvel később semmifajta retorzió se érte a románokat, hogy kifosztják országunkat.

A bevonulás augusztus 4-én délután négy órakor kezdődött, a főbb sugárutak mentén szinte egyszerre jelentek meg a román alakulatok, amelyeket lovas kürtösök vezettek fel. A megszállás volumene és „ünnepélyessége” egyedül Kolozsvár 1918. december 24-i okkupációjához volt mérhető. Mindez azt a célt is szolgálta, hogy az 1916. december 6-i bukaresti szégyent enyhítsék, amikor a központi hatalmak – így magyar katonák – szállták meg a román fővárost. Gheorghe Mărdărescu román főparancsnok és vezérkara diadalmenetben vonult végig a városon. A Vörös Hadsereg korábbi vezérkari főnöke, Stromfeld Aurél keserű visszaemlékezése szerint a Kálvin térre beérkező román tiszteken virágokat látott.

A román megszállás égisze alatt, jórészt a budapesti kormányzati adottságokat kihasználva, rövid időn belül új magyar hatalmi centrum jött létre. A világháborúban kitűnt József Ágost királyi herceg-tábornagy néhány hétig szerencsétlen sorsú hazánk kormányzója lett, miután augusztus 6-án a Friedrich István vezette Fehér Ház ellenforradalmi mozgalom behatolt a Sándor-palotába és lemondatta a kommun bukása után felállt Peidl-kormányt. Az antantnak azonban elfogadhatatlan volt egy Habsburg személye, hiszen nem pusztán a Magyar Királyság restaurálásának, hanem az egész Monarchia visszaállításának a veszélyét hordozta magában.

Románia csak nevében és propagandájában volt „felszabadító” haderő: valójában az összeomlott magyar állam tervszerű kizsákmányolása zajlott. Szeptember 15-ig csak a szolnoki vasútvonalon közel kilencezer vagonnyi terméket vittek ki az országból, miközben Csongrádnál is 9300 áruval megrakott vagon hagyta el hazánkat a Regát felé. Jóllehet a békekonferencia többször felszólította Romániát, hogy fejezze be Magyarország kifosztását, érdemi cselekmény nem történt ennek érdekében, egyedüli kivételt Harry Hill Bandholtz amerikai vezérnagyról érte, aki 1919. október 5-én megakadályozta a Magyar Nemzeti Múzeum kirablását.

Az anyagi károk mellett az emberéletekben bekövetkezett veszteségeket is számba kell vennünk. A román

megszállítás, jelenlegi adataink alapján, mintegy 650 f?nyi áldozattal járt.

Ennek tizedét a magyar f?város népessége szenvedte el. Az esetek többségében a rablásokkal egy id?ben fordult el? gyilkosság vagy nemi er?szak.

Budapest kifosztása, illetve az azzal szorosan összefonódó megalázottság érzése miatt alakult ki az a mítosz, amely szerint Stefan Holban román városparancsnok öngyilkosságot követett el, amikor a visszaéléseket – az antant nyomására – a román király ki kívánta vizsgálni. A valóságban Holban megbecsült tábornokként halt meg, sem az ?, sem mások esetében nem vet?dött fel a számonkérés. Hivatalosan csak az els? világháborúban elszenvedett anyagi veszteségek miatti kárpótlást, valamint az 1919. évi hadm?veletek költségét hajtották be Magyarországon.

A románok végül 1919. november 14-én vonultak ki a magyar f?városból. Két nappal kés?bb a Nemzeti Hadsereg már csak egy kifosztott és porig alázott városba vonulhatott be. A románok szinte napra pontosan 25 évvel kés?bb ismét részt vettek Budapest ostromában és megszállásában, ekkor azonban már a Szovjetunió csatlósaiként tették ezt.

A bukaresti diadalíven feltüntetett gy?ztes csaták vagy ütközetek nevénél Budapestet is megtaláljuk. A kommunizmus id?szakában ezt ugyan lemeszelték, de a 2014-ben felújított emlékm?vön ma ismét olvasható Budapest neve.

Ligeti Dávid

A szerz? történész, Veritas Történetkutató Intézet és Levéltár

www.magyarnemzet.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló

